novíc sazby pro dráhy místní, povolovala výjimky z předpisů zák. ze dne 15. července 1877 č. 64 ř. z.

Čl. XIX. stanoví: Ustanovovati jízdné a dopravné i poplatky vedlejší, vyhraženo jest při drahách drobných (drahách třetího řádu) podnikům drobných drah s tou podmínkou, že úplně stejnoměrně zachovají se k cestujícím a povozníkům dráhy užívajícím.

Všechna opatření tarifní, pokud se týče jich změny buďte před svým zavedením nejméně 8 dní a refakcie nejméně 3 dny veřejně vyhlášeny a úřadu dozorčímu oznámeny. Státní správa má právo, jakmile by dráha po 3 za sebou jdoucí léta z vlastních čistých výnosů zúrokovala aspoň 6% základní kapitál, který nebyl opatřen prioritními obligacemi, stanoviti po vyslechnutí podniku snížení nejvyšší sazby pro dopravu osob a zboží, při čemž však přihlédáno buď jednak k veřejným zájmům, jednak k trvalému zabezpečení tohoto 6%ního zúročení kmenového kapitálu i kvóty umořovací z vlastních čistých výtěžků dráhy.

Taxa lékárnická.

I. Taxa lékárnická reviduje se co rok na základě nejnovějších ceníků přírodnin a uveřejňuje se ve zvláštním vydání, takže při stanovení taxy přihlíží se ku případným obměnám cen surovin; avšak touto každoroční revisí nejsou dotčeny zásady platné pro stanovení tax lékárnických (výn. min. ze dne 30. května 1879 č. 5105).

Nařízení min. vnitra ze dne 12. prosince 1889 č. 191 ř. z. o rakouské sazbě lékárnické na rok 1890, jakož i nařízení min. vnitra ze dne 14. prosince 1892 č. 222 ř. z., o sazbě lékárnické na rok 1893 zrušena byla nař. min. vnitra ze dne 3. prosince 1898 č. 219 ř. z. a vydána sazba lékárnická na rok 1899 jakožto dodatek k farmakopei z r. 1889.

II. Základní zásady.

Od 1. ledna 1899 platí o taxe lékárnické následující ustanovení:

1. Všichni lékárníci bez výjimky, pak lékaři, ranhojiči a zvěrolékaři, kteří jsou oprávněni míti lékárnu domácí, mají se přesně spravovati novou sazbou lékárnickou a opatřiti si výtisk její.

2. Léčiva, o jichž vydávání dána jsou zvláštní omezující nařízení, a která — pokud náležejí k officinálním — vyznačena jsou v lékárnické sazbě a i ve farmakopoei nápadným (silným) písmem a kromě toho sestavena jsou ve IV. tabulce farmakopoee, smějí od lékárníků vydávána býti toliko na řádný předpis oprávněného k tomu lékaře, ranhojiče nebo zvěrolékaře. Vyjaty z toho jsou podle nařízení min. vnitra ze dne 1. srpna 1884 č. 131 ř. z., karbolová kyselina, zinková skalice a měděná skalice, pokud těchto látek neužívá se jakožto léčiv, nýbrž toliko jakožto prostředků desinfekčních, v kteréžto případnosti však upotřebení toto označeno buď zřetelným nápisem: »K desinfekci« na signatuře nádoby, pak chloroform ve směsi »K zevnitřní potřebě« ustanovené, v níž množství chloroformu nesmí přesahovati 20 procent celé směsi.

3. Při přípravě a vydávání léků buďte přesně zachovávány příkazy lékařského předpisu (receptu) ve všech kusech. Recepty, v nichž překročeny jsou maximální dávky léčiv, v III. tabulce VII. vydání rakouské farmakopoee z roku 1889 uvedené, smějí toliko tenkráte v předepsaném způsobu býti dispensovány, když lékař k dávce doložil vykřičník (!). Kromě toho se nařizuje, že váhy v receptu předepsaných léčiv, která jsou obsa-

žena v tabulce maximálních dávek, od lékaře přesně naznačeny býti mají netoliko číslicemi, nýbrž i slovy (§ 4 cit. nař.).

4. Recept ve všech částech psán buď zřetelně a čitelně. Na recepty, nečitelně psané nebo lékárníkovi ne zcela srozumitelné, nesmí vydán býti žádný lék, dokud předpisující lékař nepodá vysvětlení. Na každém receptu doloženo buď z pravidla jméno a byt strany, pro kterou předepsaný lék jest určen, a jestliže by lékař toho opominul, buď to doloženo v lékárně. Odepřela-li by strana jich oznámiti, budiž recept s jejím srozuměním opatřen vhodným označením, kterým by se předešlo záměně při vydávání léku (§ 5 cit. nař.).

5. Opětná dispensace léku podle téhož receptu dovolena jest toliko pro stranu na něm naznačenou. Bylo-li by se s důvodem obávati, že by léku se zneužilo, předpisující lékař ať doloží ku příslušnému receptu doložku »ne repetatur« a lékárníkovi jest zapověděno, vydávati opětně léky na recepty touto doložkou opatřené. Blankety receptů s vytištěným »ne repetatur« nejsou dopuštěny (§ 6 cit nař.).

6. Vydávati léky na opis receptů a opisovati recepty v lékárnách jest zapověděno, kromě že by toho třeba bylo následkem jistých okolností, na př. pro dispensaci léku na náklad veřejných fondů, humanitních ústavů, spolků a pod., v kteréžto případnosti však výslovně buď poznamenána na opisu receptu příčina, proč opis byl zdělán, a poznámka tato opatřena buď podpisem lékárníkovým. Recepty s poznámkou »cito« nebo »statim« buďte co možná rychle připraveny. Recepty s doložkou »secundum meam praescriptionem« nebo s jinou poznámkou, která by poukazovala k tajnému dohodnutí nebo k jinaké úmluvě lékárníkově s lékařem, kterážto ve všech vztazích lékařových k lékárníkovi jest nedovolena, nesmějí v lékárnách býti připravovány. Lékařům zapovídá se takovýchto výrazů nebo poznámek užívati ve svých receptech (§§ 7, 8 a 9 cit. nař.).

7. Při připravování léků na účet veřejných fondů, humanitních ústavů, nemocenských pokladen a pod., jakož i pro nemajetné, pak ke zvláštní žádosti stran, upotřebeny a počítány buďte toliko nádoby v sazbě nejlevněji uvedené. To státi se má také, když pro nemajetnost osoby, která léku potřebuje, lékař na receptu připsal doložku: »fiat expeditio simplex«. Při všelikém připravování podle ordinační normy ze dne 17. března 1891 č. 45 ř. z., smějí lékařsky předepsané léky alkohol obsahující, které jsou obsaženy v taxe pro léčiva líhem daně prostým připravovaná, čítány býti toliko cenou pro tato léčiva ustanovenou.

8. Účtování léků. Za desítinásobnou výměru (množství, počet kusů) prostředků v lékárnické sazbě obsažených budiž čítána toliko osminásobná cena v taxe ustanovená; vydává li se stonásobná výměra, budiž opět čítán toliko osminásobný obnos ceny pro desítinásobnou výměru platné (to jest šedesátičtyřnásobný obnos jednoduché ceny taxovní). Tato snížená cena budiž také tenkráte čítána, když by při ocenění některé výměry (množství, počtu kusů) léčiv pod desítinásobnou nebo stonásobnou dávkou v lékárnické sazbě obsaženou na jevo vyšel vyšší obnos, nežli který jest přiměřen snížené ceně za množství větší.

Nejmenší cena pro ocenění některé věci při výpočtu ceny, ku kterému nevztahuje se ordinační norma, vydaná nařízením ministeria vnitra ze dne 17. března 1891 č. 45 ř. z., jakož i ustanovení § 13 tohoto na-

řízení, činí 5 haléřů, při výpočtu ceny podle ordinační normy však toliko 2 haléře. Nečiní-li některá položka při výpočtu ceny celého haléře, smí počítati se za celý haléř, a rovněž jestliže při oceňování některého léčiva na jevo vyjde mimo jeden nebo několik haléřů ještě zlomek haléře, smí tento zlomek čítán býti za haléř celý. Za Aqua communis až do jednoho litru, jakož i za každý další litr smějí počítati se dva haléře, kromě že by jí užito bylo k odvaru nebo k nálevu. Jestliže by v receptu lékař neudal zevrubněji dávku některé indifferentní součástky, nebo je-li ku přípravě této formy léčiva potřebí indifferentní přísady v receptu neuvedené, budiž při výpočtu ceny na receptu vyznačeno zpotřebované množství indifferentní součástky nebo přísady.

O čítání léků předepsaných ve způsobě kapek platnost mají tato pravidla: U mastných olejů, jakož i u těžkých silic, u tinktur, u zředěných kyselin minerálných a vodnatých tekutin vůbec čítá se 20 kapek, u ostatních silic, u octového étheru, u Hoffmannových kapek a chloroformu 25 kapek, u čistého étheru 50 kapek za jeden gramm.

Na každém receptu, podle něhož v některé veřejné nebo v některé domácí lékárně léky se připravují a vydávají, budiž před expedicí číslicemi zřetelně obnos sazby napsán a při prvním výpočtu ceny také podle materialií, práce a schran (nádob, krabiček a pod.) specifikován. Vyjde-li při tom součtem jednotlivých cen na jevo číslo liché, tedy budiž při taxách jedné koruny menších zvýšeno na nejbližší vyšší číslo sudé, při částkách jedné koruny větších budiž však sníženo na nejbližší číslo nižší. Ve veřejných lékárnách ten, jenž cenu léku vypočetl, vyznačiti má na receptě kromě ceny také datum a firmu lékárny a doložiti svůj podpis, kdežto ten, jenž lék expedoval, doložiti má na signatuře pokaždé datum expedice a podpis svůj. Tytéž záznamy — při úchylném cenění také obnos sazby — buďte při každé opětné dispensaci některého léku podle téhož receptu učiněny pokaždé na receptu, vztažmo na signatuře.

Dovoleno jest vydávati léky níže sazby; v takovéto případnosti však budiž na receptu číslicemi poznamenána cena podle sazby i cena dobrovolně snížená. Avšak léky níže sazby vydané musí býti téže bezvadné jakosti, jak předepsána jest ve farmakopoei, a nesmí také podle váhy snad býti méně podáno. Také v ručním prodeji nesmějí ceny léčiv nikdy výše čítány býti nežli podle položek lékárnické sazby.

Při vyměřování cen těch léčiv, která ve farmakopoei nejsou obsažena, mají se říditi političtí úřadové ve případnostech k jich posouzení došlých týmiž zásadami, podle nichž vyměřuje se sazba pro léčiva ve farmakopoei obsažená a které doslovně jsou přidány k lékárnické sazbě na rok 1890 (§§ 11—17 cit. nař.).

9. Pijavky nepokládají se za věc lékárnickou. Lékárníci však jsou povinni míti je v dobrém stavu v zásobě. Prodejní cena pijavek, čítajíc v to i dispensaci, ustanovuje se v lékárnách na 20 haléřův. Z této ceny nestrhne se při placení nižádného procenta účtovatelům, kteří na náklad fondů veřejných léky dodávají.

10. Lékaři a ranhojiči, kteří oprávněni nebo zavázáni jsou míti domácí lékárnu nebo příruční léky (nařízení min. vnitra ze dne 26. prosince 1882 č. 182 ř. z.), mají chemické a farmaceutické (jednoduché nebo složené) preparáty), k zařízení nebo doplnění svých domácích lékáren nebo příručních léků potřebné, jakož i jiné léčivé přípravky odebírati výhradně

z některé nejblíže ležící lékárny a prokázati se o tom zvláštní knížkou odběrací, v níž uvedeno buď určitě jméno a váha léčiv a čas jich odběru, a lékárník potvrď to podpisem svým. Při tom zůstavuje se stranám, aby umluvily se o snížení ceny (§ 10 cit. nař.).

11. Při čítání léků zvířecích, pokud nejsou uvedeny ve zvláštní taxe pro ně ustanovené, nýbrž jsou obsaženy v taxe pro léčiva farmakopoee, budiž z taxovních cen podle toho na jevo jdoucích sraženo 10%. Za práce recepturní a za nádoby při lécích zvířecích dovoleno jest užívati téže taxy jako při lécích ku potřebě lidské (§ 21 cit. nař.).

12. Lékárníci jsou zavázáni prostředky osvěžující a desinfekční, jakož i obvazadla, které jsou vytčeny »ve služebních předpisech pro porodní báby« vydaných nařízením ministeria vnitra ze dne 10. září 1897 č. 216 ř. z., na skladě chovati, jakož i jsou oprávněni, míti ostatní náčiní k výstroji porodních bab potřebné. Porodním babám budiž při přímém odběru těchto věcí z lékárny poskytnuta desetiprocentní sleva z ceny taxovní (§ 22 cit. nař.).

13. Každý přestupek nařízení výše položených bude potrestán, ač nevztahuje-li se k němu obecný zákon trestní, pokutou peněžitou až do 100 zl. nebo vězením až do 14 dní (nař. ministerské ze dne 30. září 1857 č. 198 ř. z.

Taxa vojenská.

I. Pojem a význam.

Vojenská taxa jest dávka veřejná, která se ukládá osobám brannou povinností stiženým a podpůrně jich blízkým příbuzným, poněvadž osoby tyto buď vůbec povinnost brannou nesplnily nebo toliko v míře obmezené. Povinnost platiti taxu vojenskou jest tudíž důsledkem všeobecné branné povinnosti, jsouc jakousi náhradou za nekonání činné služby vojenské. Neboť jest zajisté slušno a spravedlivo, aby ten, kdo vůči státu brannou povinnost z jakéhokoli důvodu nesplní, ekvivalent její touto dávkou zapravil; jako účel vojenské taxy se tudíž označuje vyrovnání vojenského břemene obětí hospodářskou se strany těch občanů státních, kteří službu vojenskou nekonají, a poukazuje se při tom zejména k základním zásadám státního společenství. Zejména se uvádí, že počet těch, kteří dle branných zákonů buď pro tělesnou nezpůsobilost nebo vzhledem k výdělkovým poměrům svých nejbližších příbuzných jsou osvobozeni od služby vojenské, jest tak značný, že počet skutečně sloužících často převyšuje, že následkem toho břemeno povinnosti branné jest nerovně rozděleno a že tudíž již spravedlnost toho vyžaduje, aby prvější jiným způsobem nesli též část obětí, jichž všeobecná služební povinnost ve vojsku vymáhá; konečně svědčí ve prospěch této veřejné dávky i další okolnost, že konání branné povinnosti má za následek i škodu hospodářskou, újmu na výdělku, kdežto hospodářský stav těch, kdož od vojenské služby jsou osvobozeni, zůstává úplně neporušen, pročež odpovídá to rovněž zásadě spravedlnosti, aby i oni alespoň hmotně k břemenu branné povinnosti přispěli.

Jiní opět odůvodňují tuto dávku tím, že v moderním státě má býti zachováváno jakési veřejné rozdělení práce, tak že jedni jsou povinni konati státu služby a druzí, nekonají-li jich, mají státu na ně poskytnouti náhradu. Odpůrci této dávky však poukazují k tomu, že účel dávky této přímo se příčí všeobecné povinnosti branné — t. zv. vykoupení se z branné povinnosti — jelikož na místo dřívější taxy výkupní nastupuje nyní taxa